

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA NA SHERIA

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA
NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI YA OFISI YA WAZIRI
MKUU, SERA, BUNGE NA URATIBU KWA MWAKA WA FEDHA
2023/2024 PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI
HIYO KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025**

3 APRILI, 2024

YALIYOMO

	Ukurasa
SEHEMU YA KWANZA	1
1.0 UTANGULIZI.....	1
1.1. Maelezo ya Awali.....	1
1.2. Msingi wa Uchambuzi.....	2
1.3. Mawanda ya Uchambuzi.....	3
SEHEMU YA PILI.....	4
2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHIMINI	4
2.1 Ufafanuzi wa Jumla	4
2.2 Uchambuzi wa Makusanyo ya Maduhuli	5
2.3 Uchambuzi wa Matumizi ya Bajeti.....	8
2.3.1 Fungu Na. 37 - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	8
2.3.2 Fungu Na. 25 - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	10
2.3.3 Fungu Na. 27 - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	11
2.3.4 Fungu Na. 91 - Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya.....	12
2.3.5 Fungu Na. 61 - Tume ya Taifa ya Uchaguzi	13
2.4 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo	17
2.4.1 Mradi Na. 4429: Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi.....	18
SEHEMU YA TATU	20
3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025.....	20
3.1 Maduhuli.....	20
3.2 Matumizi ya Kawaida.....	21
3.3 Miradi ya Maendeleo.....	23
SEHEMU YA NNE	26
4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI	26
4.1 Maoni ya Jumla.....	26
4.2 Ushauri Mahususi Fungu kwa Fungu	26
4.2.1 Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	26
5.0 HITIMISHO	27

ORODHA YA MAJEDWALI

JEDWALI NA. 1: MAKUSANYO YA MADUHULI 2023/2024	8
JEDWALI NA. 2: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA KAWAIDA 2023/2024.....	15
JEDWALI NA. 3: MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO 2023/2024.....	15
JEDWALI NA. 4: MITADI YA MAENDELEO ILIYOTENGEWA FEDHA 2023/2024	17
JEDWALI NA. 5: MADUHULI KWA MWAKA 2024/2025	20
JEDWALI NA. 6: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA KAWAIDA 2024/2025.....	22
JEDWALI NA. 7: MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO 2023/2024.....	24

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA, KATIBA
NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI YA OFISI YA WAZIRI
MKUU, SERA, BUNGE NA URATIBU KWA MWAKA WA FEDHA
2023/2024 PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI
HIYO KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025**

SEHEMU YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI

1.1. Maelezo ya Awali

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa **Kanuni ya 118 (9)** ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023, naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria Kuhusu Utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024 pamoja na maoni ya Kamati Kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi hiyo kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025.

Mheshimiwa Spika, ili kukidhi matakwa yaliokusudiwa na Kanuni ya 118 (9) ya Kanuni za Bunge, Taarifa hii imegawanyika katika sehemu zifuatazo: -

- a) Sehemu ya Kwanza inatoa maelezo ya jumla kuonesha msingi na muundo wa taarifa pamoja na namna Kamati ilivyofanya kazi;
- b) Sehemu ya Pili inahusu uchambuzi wa utekelezaji wa bajeti kwa kuangalia makusanyo ya maduhuli, mwenendo wa upatikanaji wa fedha za Bajeti, utekelezaji wa miradi ya maendeleo na uzingatiaji wa ushauri na maoni ya Kamati;
- c) Sehemu ya tatu inahusu uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2024/2025;
- d) Sehemu ya Nne inahusu majumuisho ya maoni na ushauri wa Kamati; na
- e) Sehemu ya tano ni Hitimisho.

1.2. Msingi wa Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Msingi wa Kamati kufanya uchambuzi wa Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ni kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023. Kifungu cha 6(2)(c) kikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 7 (1)(a) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, zinatambua jukumu la Kamati hii kufanya uchambuzi huo. Aidha,

Kanuni ya 118(4) ya Kanuni za Kudumu za Bunge imeweka masharti yanayotaka Taarifa ya Utekelezaji na Makadirio ya Ofisi hii kuchambuliwa na Kamati kabla ya kujadiliwa Bungeni. Naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa masharti hayo yamezingatiwa.

1.3. Mawanda ya Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Katika uchambuzi huo, Kamati ilipitia jumla ya mafungu matano (5) ambayo ni: -

- a) **Fungu 25** - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu;
- b) **Fungu 37** - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu;
- c) **Fungu 27** - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa;
- d) **Fungu 61** - Tume ya Taifa ya Uchaguzi; na
- e) **Fungu 91** – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya.

SEHEMU YA PILI

2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHIMINI

2.1 Ufafanuzi wa Jumla

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Mapato na Matumizi yanaweka msingi wa ushauri wa Kamati kuhusu hoja hii ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu. Kwa sababu hiyo, ili kuwezesha ufuatiliaji mzuri wa wasilisho hili, naomba kubainisha mambo makuu matano yaliyochambuliwa kama ifuatavyo; -

- (a) Makusanyo ya maduhuli;
- (b) Mwenendo wa Upatikanaji wa fedha za Bajeti ya Matumizi ya kawaida na Bajeti ya Maendeleo;
- (c) Taarifa ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu;
- (d) Uzingatiaji wa Maazimio ya Bunge; na
- (e) Ulinganisho wa Bajeti kwa mwaka wa fedha 2023/2024 na Makadirio ya Matumizi ya Serikali kwa mwaka wa fedha 2024/2025.

2.2 Uchambuzi wa Makusanyo ya Maduhuli

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ililenga kukusanya maduhuli ya jumla ya **Sh. 19,186,000,000**, kati ya fedha hizo **Fungu Na. 37** - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ililenga kukusanya **Sh. 19,000,000,000**, **Fungu Na. 61** - Tume ya Taifa ya Uchaguzi ililenga kukusanya **150,000,000** na **Fungu Na. 27** - Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa ililenga kukusanya **36,000,000**.

Mheshimiwa Spika, uchambuzi wa mwenendo wa ukusanyaji wa maduhuli unaonesha yafuatayo: -

- (a) **Fungu 37** - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu imekusanya chini ya lengo, hadi kufika Februari, 2024 makusanyo ni **Sh. 926,880,940.54** sawa na asilimia **4.87** tu.

Mheshimiwa Spika, Fungu hili lililenga kukusanya **Sh. 19,000,000,000** kutoka kwenye Idara ya Mpiga chapa wa Nyaraka za Serikali. Kamati ilielezwa kuwa kutokufikiwa kwa lengo ni kutokana na kuchelewa kuwasili kwa mashine nne (4) kati ya saba (7) zilizoagizwa nje ya nchi kwa ajili ya shughuli za uchapishaji. Aidha, Mpango uliopo wa Serikali ni ukamilishaji wa ununuzi wa mashine

mpya tatu, ambazo zitatumika kuchapisha nyaraka za uchaguzi wa Serikali za Mitaa wa mwaka 2024 na Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2025, hivyo makusanyo yanakadiriwa kuongezeka kwa wakati huo.

Mheshimiwa Spika, Kwa uchambuzi huo, Jumla ya **Sh. 1,054,142,370.54** sawa na **asilimia 5.49 tu** ya makusanyo yote ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu zilikusanywa na Ofisi hiyo. Uwiano huu haujafikia lengo la makusanyo ambalo ni **asilimia 66.6** hadi kufika Februari, 2024.

- (b) **Fungu 61** - Tume ya Taifa ya Uchaguzi hadi kufika Mwezi Februari, 2024 imekusanya kiasi cha Sh. **126,261,430** sawa na **asilimia 84.17** ya lengo la Makusanyo.
- (c) **Fungu 27** - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa hawajafikia lengo la makusanyo kwa kuwa hadi kufika Februari 2024 Ofisi hiyo imekusanya **Sh. 1,000,000** sawa na **asilimia 2.71** ya lengo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa ukusanyaji wa Maduhuli kwenye Fungu hili unategemea vyanzo viwili ambavyo ni **ada ya**

usajili wa Vyama vya Siasa vya muda mrefu na muda mfupi na **ukodishaji wa mgahawa, na kumbi za mikutano** katika jengo jipya. Hadi kufikia Februari, 2024 Vyama vilivyoomba usajili havijatimiza masharti ya kupata usajili, pia kutokamilika kwa ujenzi wa jengo jipya la Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa linaloendelea kujengwa, hivyo ni chama kimoja tu ambacho kililipa ada ya usajili wa muda kwa kiasi cha **Sh. 1,000,000**.

Mheshimiwa Spika, Kamati ina maoni kuwa, makusanyo hafifu ya baadhi ya taasisi chini ya Ofisi ya Waziri Mkuu -Sera, Bunge na Uratibu, yanaweza kutafsiriwa kwamba malengo ya ukusanyaji yaliyowekwa hayakuwa halisi, au vyanzo vya maduhuli vilivyoanishwa havikuwa vya uhakika na si endelevu. Kwa msingi huo, ni vyema Wizara na taasisi zake zote kuzingatia uhalisia wa makadirio ya makusanyo ya maduhuli.

Aidha, mchanganuo wa maduhuli kwa kila fungu unaoneshwa katika **Jedwali Na. 1**.

JEDWALI NA. 1: MAKUSANYO YA MADUHILI 2023/2024

FUNGU	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHILI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	MAKUSANYO YA MADUHILI HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2024	ASILIMIA YA MAKUSANYO
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu	19,000,000,000	926,880,940.54	4.87
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	150,000,000	126,261,430	84.17
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	36,000,000	1,000,000	2.71
JUMLA KUU	19,186,000,000	1,054,142,370.54	5.49

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati*

2.3 **Uchambuzi wa Matumizi ya Bajeti**

2.3.1 **Fungu Na. 37 - Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, fungu hili iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 29,940,040,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 25,868,718,000** ilitengwa kwa Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 5,393,717,000** ni Mishahara na **Sh. 20,475,001,000** ni kwa ajili ya Matumizi mengineyo. Aidha, **Sh.**

4,071,322,000 ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo, kati ya fedha hizo **Sh. 1,880,000,000** ni fedha za ndani kwa ajili ya Ujenzi wa Kiwanda cha Kupiga Chapa cha Serikali Dodoma na **Sh. 2,191,322,000** ni fedha za nje kwa ajili ya uratibu wa Programu ya kuendeleza Kilimo na Uvuvi.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2024 Fungu hili lilipokea jumla ya **Sh. 32,025,534,969.68** sawa na asilimia **106.96** ya bajeti iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo, **Sh. 22,247,213,948.41** sawa na asilimia **86.0** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 5,009,648,891** sawa na **asilimia 123** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya Maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa sababu ya ongezeko ya fedha zilizopokelewa kwenye fungu hili ni kutokana na Fungu hili kupokea sh **4,768,672,130.27** nje ya bajeti ambazo zilikuwa ni kwa ajili ya maadhimisho na sherehe za kitaifa; mazishi ya viongozi wa kitaifa; madeni ya wazabuni; uandaaji wa Mipango ya Halmashauri ya kukabiliana na maafa; na urejeshaji hali kutokana na maafa yaliyotokea Wilaya ya

Hanang, pamoja na kupokea Sh. **938,326,891** ya miradi ya maendeleo nje ya Bajeti

2.3.2 **Fungu Na. 25 - Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 17,440,724,000** kwa ajili ya matumizi ya Kawaida, kati ya fedha hizo **Sh. 1,706,724,000** ilitengwa kwa ajili ya Mishahara na **Sh. 15,734,000,000** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi mengineyo. Hadi kufikia Februari, 2024 Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu ilipokea jumla ya **Sh. 18,380,416,740.61** sawa na **asilimia 105.38** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, Kati ya fedha hizo, **Sh. 17,461,760,740.61** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo sawa na asilimia **110.9** na **Sh. 918,656,000.00** sawa na asilima **53.8** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa sababu ya kupokea fedha nyingi kuliko bajeti ilioidhinishwa ni kutokana na gharama za uendeshaji wa Ofisi ya Naibu Waziri Mkuu ambayo haikuwa imetengewa fedha wakati wa uidhinishwaji wa Bajeti kwa mwaka wa fedha 2023/2024.

2.3.3 Fungu Na. 27 - Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 24,661,051,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 23,721,051,000** ilitengwa kwa Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 1,136,662,000** ni Mishahara na **Sh. 5,021,389,000** ni kwa ajili ya Matumizi mengineyo na **Sh. 17,563,000,000** ilitengwa kwa ajili ya Ruzuku ya Vyama vya Siasa. Aidha, **Sh. 940,000,000** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2024 Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa ilipokea jumla ya **Sh. 15,727,984,210.47** sawa na asilima **63.77** kati ya fedha hizo, **Sh. 15,721,984,210.47** sawa na **asilimia 66.3** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 6,000,000** sawa na **asilimia 0.63** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya Maendeleo.

Aidha, Vyama sita vya Siasa vyenye sifa ya kupata ruzuku vilipatiwa ruzuku, vyama hivyo ni: -

- a) Chama cha Mapinduzi (CCM);
- b) Alliance for Change and Transparency (ACT – Wazalendo);
- c) National Convention for Construction and Reform (NCCR – Mageuzi);
- d) The Civic United Front (CUF – Chama cha Wananchi);
- e) Democratic Party (DP); na
- f) Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA).

2.3.4 **Fungu Na. 91 - Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Mamlaka ya kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 24,406,490,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 15,631,318,000** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 8,775,172,000** ilitengwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo ambapo **Sh. 2,000,000,000** fedha za ndani zilitengwa kwa ajili ya ujenzi wa awali wa Kituo cha Taifa cha Utengamao

katika eneo la Itega, Dodoma na **Sh. 6,775,172,000** fedha za nje kwa ajili ya kuzuia maambukizi ya UKIMWI kwa wajidunga na wanaotumia dawa za kulevya. Hadi kufikia Februari, 2024 Ofisi hiyo ilipokea jumla ya **Sh. 11,354,409,135.92** sawa na **asilimia 46.52**, Kati ya fedha hizo, **Sh. 10,384,409,135.92** sawa na asilimia **66.43** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 970,000,000** sawa na asilimia **14.31** fedha za nje zilipokelewa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo.

2.3.5 Fungu Na. 61 - Tume ya Taifa ya Uchaguzi

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2023/2024, Tume ya Taifa ya Uchaguzi iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 10,870,559,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 9,930,559,000** ilitengwa kwa Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 4,212,026,000** ni Mishahara na **Sh. 5,718,533,000** ni kwa ajili ya Matumizi mengineyo. Aidha, **Sh. 940,000,000** ilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2024 Tume ya Taifa ya Uchaguzi ilipokea jumla ya

Sh. 84,093,898,981.28 sawa na ongezeko la **asilimia 773.59** ya fedha iliyoidhinishwa, Kati ya fedha hizo, **Sh. 6,178,553,497.28** sawa na **asilimia 62.22** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, **Sh. 77,915,345,484.00** sawa na **asilimia 8288.86** zilipokelewa nje ya ukomo wa bajeti. Kati ya fedha hizo **Sh. 66,899,421,145.00** ni kwa ajili ya uboreshaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga Kura na **Sh. 11,015,924,339.00** ni kwa ajili ya uendeshaji wa Uchaguzi mdogo wa Ubunge katika jimbo la Mbarali na uchaguzi wa Madiwani katika kata 29 za Tanzania Bara.

Mheshimiwa Spika, Mchanganuo wa fedha hizo kwa taasisi za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu ni kama inavyoonekana katika Jedwali Na. 2 na Jedwali Na. 3.

**JEDWALI NA. 2: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA
KAWAIDA 2023/2024**

FUNGU	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2023/2024	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2024	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	25,868,718,000	22,247,213,948.41	86
Fungu 25 – Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	17,440,724,000	18,380,416,740.61	110.9
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	23,721,051,000	15,721,984,210.47	66.3
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Daw za Kulevya	15,631,318,000	10,384,409,135.92	66.43
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	9,930,559,000	6,178,553,497.28	62.22
JUMLA KUU	92,592,370,000	52,143,759,260.85	56.31

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

**JEDWALI NA. 3: MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO
2023/2024**

FUNGU	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2023/2024	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2024	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	4,071,322,000	5,009,648,891	123
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	940,000,000	6,000,000	0.63
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	940,000,000	77,915,345,484	8288.86
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Daw za Kulevya	8,775,172,000	970,000,000	11
JUMLA KUU	14,726,322,000	83,900,994,375	569.73

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kwa ujumla, mwenendo wa upatikanaji wa fedha katika Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu ni wa kuridhisha, isipokuwa katika miradi ifuatayo: -

a) **Mradi Na. 6389: Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa Dodoma** Wizara hadi kufikia Februari, 2024 imepokea kiasi cha **Sh. 6,000,000** sawa na **asilimia 0.63** mwendendo wa upatikanaji wa fedha kwenye mradi huu sio wa kuridhisha.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa kiasi cha fedha kilichotumika ni kwa ajili ya malipo ya Karani wa mradi, fedha kwa ajili ya ujenzi wa mradi huu zimekipwa kupitia mfuko wa hazina Fungu 21. Aidha, ujenzi wa jengo umefikia asilimia 84 na unatarajiwa kukamilika ifikapo tarehe 30 Aprili, 2024.

b) **Mradi wa Mfuko wa Dunia wa Kuzuia Maambukizi ya Virusi vya UKIMWI (Global Fund HIV/AIDS Prevention Project)** Wizara hadi kufikia Februari, 2024 imepokea kiasi cha **Sh. 970,000,000** sawa na **asilimia 14.31** ya fedha za nje zilizoidhinishwa, mwendendo wa upatikanaji wa fedha kwenye mradi huu sio wa kuridhisha.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa fedha za mradi huu zinatolewa na wafadhili, aidha Wizara inaendelea na jitihada za ufuatiliaji wa fedha hizo.

2.4 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, wakati Waziri Mkuu alipowasilisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi yake kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024 aliidhinishiwa jumla ya **Sh 57,537,376,680** kwa Miradi ya Maendeleo. Katika Sekta zinazosimamiwa na Kamati Mchanganuo wa fedha hizo unaonekana katika Jedwali Na. 4

JEDWALI NA. 4: MITADI YA MAENDELEO ILIYOTENGEWA FEDHA 2023/2024

FUNGU	NAMBA NA JINA LA MRADI	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOTENGEWA KWA MWAKA 2023/2024
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi	2,191,322,000
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4937 Ujenzi wa Kiwanda cha Uchapaji Nyaraka za Serikali	1,880,000,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	NA. 6389 Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa Dodoma	940,000,000
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	Uboreshaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga Kura	940,000,000
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	Mradi wa Ujenzi wa Kituo cha Taifa cha Utengamao (National Rehabilitation Center), Itega - Dodoma	2,000,000,000
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya	Mradi wa Mfuko wa Dunia wa Kuzuia Maambukizi ya Virusi vya UKIMWI (Global Fund HIV/AIDS Prevention Project)	6,775,172,000
JUMLA KUU		14,726,494,000

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitembelea mradi mmoja kati ya minne inayosimamiwa na Wizara na kuchambua utekelezaji wa mradi huo kama ifuatavyo:

2.4.1 **Mradi Na. 4429: Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi**

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitembelea kituo cha ukuzaji viumbe maji kingolwira kilichopo katika Manispaa ya Morogoro, mradi huu una kitotoleshi cha samaki kimoja, mabwawa sita yanayofanya kazi katika ufugaji wa samaki (yenye mita za mraba 1,200), mabwawa kumi na sita ya kufugia samaki (yenye mita za mraba 13,050) ambayo yanahitaji ukarabati na kisima kimoja cha maji.

Mheshimiwa Spika, Kituo hicho kinauwezo wa kuzalisha vifaranga vya samaki **100,000** kwa mwezi, Kamati ilielezwa kuwa endapo matengenezo yatafanyika kwenye mabwawa 16 yaliopo basi uzalishaji utaongezeka hadi kufikia vifaranga vya samaki **1,000,000**. Aidha, kituo kimekuwa kikitoa huduma za ugani na mafunzo kwa vitendo kwa wananchi, wanavyuo na watafiti kutoka vyuo na taasisi za ndani na nje ya nchi.

2.5 **Utekelezaji wa Maoni, Ushauri na Mapendekezo ya Kamati**

Mheshimiwa Spika, wakati wa uchambuzi wa Bajeti ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024, Kamati ilitoa maoni, ushauri na mapendekezo mbalimbali ili kuboresha utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi hiyo. Naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kwamba kwa sehemu kubwa Serikali imezingatia maoni na ushauri wa Kamati.

SEHEMU YA TATU

3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025

3.1 Maduhuli

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu inaomba kuidhinishiwa kukusanya jumla ya **Sh. 12,056,000,000** ikilinganishwa na **Sh. 19,186,000,000** katika Mwaka wa Fedha 2023/2024 kama ambavyo imeainishwa katika Jedwali Na. 5. Hii ni na sawa na upungufu wa **asilimia 37.16** ukilinganisha na makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa mwaka unaoisha.

JEDWALI NA. 5: MADUHULI KWA MWAKA 2024/2025

FUNGU	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHULI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MADUHULI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	19,000,000,000	12,000,000,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	36,000,000	36,000,000
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	150,000,000	20,000,000
JUMLA KUU	19,186,000,000	12,056,000,000

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu na Usanifu wa Kamati*

Mheshimiwa Spika, Kamati ina maoni kwamba, upungufu wa makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa fungu 37 ni uzingatiaji wa maoni ya Kamati kuwa

Wizara iweke malengo ya ukusanyaji maduhuli ambayo yanaakisi uwezo wa ukusanyaji, na hali halisi ya vyanzo vya mapato.

Aidha, Kamati ilielezwa upungufu wa makadirio ya makusanyo ya maduhuli kwa Fungu 61 ni kutokana na kusitishwa kwa ukodishaji wa kumbi za mikutano kwenye majengo ya Tume ya Taifa ya Uchaguzi kwa kuwa kumbi hizo zitakuwa zinatumiwa na Tume kwa ajili ya shughuli mbalimbali za uboreshaji wa Daftari la mpiga kura, uchaguzi mkuu na kuimarisha usalama katika kipindi hicho.

3.2 Matumizi ya Kawaida

Mheshimiwa Spika, Katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge, Uratibu pamoja na taasisi zilizo chini yake inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 111,766,168,00** Ikiwa ni Fedha za Matumizi ya Kawaida, kati ya fedha hizo **Sh. 18,603,908,000** ni mishahara, **Sh. 17,563,000,000** ni ruzuku kwa vyama vya Siasa na **Sh. 75,599,260,000** ni matumizi mengineyo, kama ambavyo imechanganuliwa katika Jedwali Na. 5

**JEDWALI NA. 6: MCHANGANUO WA MATUMIZI YA KAWAIDA
2024/2025**

FUNGU	MISHAHARA	MATUMIZI MENGINEYO	RUZUKU	JUMLA YA MATUMIZI YA KAWAIDA
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	6,932,937,000	26,921,042,000	0	33,853,979,000
Fungu 25 – Ofisi Binafsi ya Waziri Mkuu	1,687,420,000	24,504,128,000	0	26,191,548,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	1,181,418,000	6,295,400,000	17,563,000,000	25,039,818,000
Fungu 91 – Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevywa	4,657,413,000	12,302,509,000	0	16,959,922,000
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	4,144,720,000	5,576,181,000	0	9,720,901,000
JUMLA KUU	18,603,908,000	75,599,260,000	17,563,000,000	111,766,168,000

Chanzo: Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Bajeti ya Matumizi ya Kawaida katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 imeongezeka kwa **asilimia 20.7** ukilinganisha na Mwaka wa Fedha unaoisha ambapo bajeti ya Matumizi ya kawaida ndani ya ukomo bajeti ilikuwa **Sh. 92,592,370,000**. Kamati imebaini kwamba, moja kati ya sababu ya ongezeko hili ni maoni ya Kamati kwamba Serikali ipange bajeti kulingana na mahitaji halisi. Aidha, ongezeko hilo linaakisi mahitaji ya kifedha kulingana na sababu mbalimbali za kiuchumi ikiwemo kupanda kwa

bei ya bidhaa na huduma pamoja na kuanzishwa kwa Ofisi ya Naibu Waziri Mkuu.

Hata hivyo, Kamati inashauri Serikali kuhakikisha kwamba fedha zinazoombwa zinatumika vizuri. Na ili kuhakikisha hili linatekelezwa ipasavyo, Kamati inaishauri Serikali kuhakikisha kwamba inawasilisha mbele ya kamati taarifa mbalimbali za utekelezaji wa bajeti kwa mujibu wa Sheria.

3.3 Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 176,376,529,000/=** kwa ajili ya Utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo. Kati ya fedha hizo, **Sh. 171,107,959,000** ni fedha za ndani, na **Sh. 5,268,570,000** ni fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, bajeti ya maendeleo katika Mwaka wa Fedha 2024/2025 imeongezeka kwa **Sh. 161,650,035,000** sawa na **asilimia 1,097.7** ukilinganisha na bajeti ya Mwaka wa Fedha unaoisha, sababu ya ongezeko hilo imechangiwa na ongezeko la bajeti ya Uboreshaji wa Daftari la Kudumu la Wapiga Kura na maandalizi ya Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2025, Kama ambavyo imechanganuliwa katika **Jedwali Na. 6**.

**JEDWALI NA. 7:MCHANGANUO WA BAJETI YA MAENDELEO
2023/2024**

FUNGU	NAMBA NA JINA LA MRADI	BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	
		FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4937 Ujenzi wa Kiwanda cha uchapaji nyaraka za Serikali Dodoma	1,235,635,000	0
Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu	NA. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi	0	5,268,570,000
Fungu 27 – Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa	NA. 6389 Ujenzi wa jengo la Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa Zanzibar	940,000,000	0
Fungu 61 – Tume ya Taifa ya Uchaguzi	Uboreshaji wa daftari la kudumu la wapiga kura na maandalizi ya Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2025	167,617,818,000	0
Jumla Ndogo		171,107,959,000	5,268,570,000
JUMLA KUU		176,376,529,000	

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Bunge na Uratibu na Usanifu wa Kamati*

Mheshimiwa Spika, Kamati inapongeza jitihada za Serikali kuendelea kupanga bajeti ili kutekeleza miradi mingi zaidi kwa kutumia fedha za ndani. Kwa umahususi, Kamati inaipongeza Serikali ya awamu ya sita chini ya usimamizi mahiri, hodari na shupavu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Amiri Jeshi Mkuu **Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan** kwa mara ya kwanza kutenga fedha za maandalizi ya uchaguzi Mkuu kwa kutumia fedha za ndani bila utegemezi wowote wa fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, Hata hivyo, katika uchambuzi wake, Kamati imebaini kwamba, ipo haja ya Serikali kutenga

fedha za ndani katika mradi wa Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi kwani hadi kufikia Februari 2024 mradi huo ulipokea asilimia **57.17** tu ya fedha za nje zilizoidhinishwa.

SEHEMU YA NNE

4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI

4.1 Maoni ya Jumla

Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia majadiliano ya kina kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025 Kamati inatoa maoni, ushauri na mapendekezo ya jumla kwa mafungu yote kuwa Serikali ijiwekee malengo ya ukusanyaji maduhuli ambao yanaakisi uwezo wa ukusanyaji, na hali halisi ya vyanzo vya mapato.

4.2 Ushauri Mahususi Fungu kwa Fungu

4.2.1 Fungu 37 – Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu

- i) Serikali ihakikishe kwamba, fedha zinapatikana kikamilifu kwenye Mradi Na. 4429 Programu ya Kuendeleza Kilimo na Uvuvi.
- ii) Serikali ihakikishe kwamba Ununuzi wa mashine za uchapaji pamoja na

matengenezo ya mashine chakavu unakamilika kwa wakati kabla ya kuanza kwa maandalizi ya chaguzi za Serikali za Mitaa 2024.

4.3 Fungu 27 - Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa

Ofisi ya Msajili wa vyama vya Siasa iweke mpango endelevu na mahsusni wa matumizi ya jengo la Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa inayoendana na vipaumbele vya Ofisi hiyo.

5.0 HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, napenda kukushukuru wewe binafsi, Naibu Spika na Wenyeviti wote wa Bunge kwa Uongozi wenu na kutupatia nafasi ya kuwasilisha taarifa hii. Napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria ambao maoni, ushauri na ushirikiano wao umewezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi wa hali ya juu na hatimaye kukamilika kwa taarifa hii. Naomba majina yao yaingizwe kwenye taarifa rasmi za Bunge kama yalivyowasilishwa.

1. Mhe. Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb. – **Mwenyekiti**
2. Mhe. Florent Laurent Kyombo, Mb. – **M/Mwenyekiti**
3. Mhe. Abdullah Ali Mwinyi, Mb.
4. Mhe. Rashid Abdallah Shangazi, Mb.
5. Mhe. Wanu Hafidh Ameir, Mb.

6. Mhe. Edward Olelekaita Kisau, Mb.
7. Mhe. Boniphace Nyangindu Butondo, Mb.
8. Mhe. Dkt. Alice Karungi Kaijage, Mb.
9. Mhe. Khadija Shaaban Taya, Mb.
10. Mhe. Jonas Van Zeeland, Mb.
11. Mhe. Selemani Jumanne Zedi, Mb.
12. Mhe. Seif Khamis Said Gulamali, Mb.
13. Mhe. Salum Mohammed Shaafi, Mb.
14. Mhe. Yahya Omary Massare, Mb.
15. Mhe. Agnesta Lambert Kaiza, Mb.
16. Mhe. Abeid Ighondo Ramadhani, Mb.
17. Mhe. Mashimba Mashauri Ndaki, Mb.
18. Mhe. Hussein Nassor Amar, Mb.
19. Mhe. Ahmed Juma Ngwali, Mb.
20. Mhe. Omar Issa Kombo, Mb.
21. Mhe. Aziza Seylum Ally, Mb.

Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya Wajumbe wa Kamati naomba nichukue fursa hii kumpongeza Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb) Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa uongozi wake wa Shughuli za Serikali bungeni na kwa kuwasilisha makadirio ya mapato na matumizi ya Ofisi yake kwa ufanisi Mkubwa. Aidha, naomba nichukue fursa hii kumshukuru Waziri na Naibu Waziri wa Nchi Ofisi ya Waziri Mkuu – Sera, Bunge na Uratibu ambao wanamsaidia Mheshimiwa Waziri Mkuu kutekeleza majumu

yake katika ofisi hiyo. Kwa umuhimu wao, naomba niwatambue kama ifuatavyo: -

1. Mhe. Jenista Joakim Mhagama, Mb. – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu
2. Mhe. Ummu Hamisi Nderiananga, Mb. – Naibu Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu

Mheshimiwa Spika, naomba pia niwashukuru watendaji wote wa Ofisi ya Waziri Mkuu pamoja na taasisi zake kwa ushirikiano walioupatia Kamati wakiongozwa na Katibu Mkuu wa Ofisi hiyo Dkt. Jim Yonazi, Mhe. Jaji Francis S. Mutungi - Msajili wa vyama vya Siasa, Mhe. Jaji Jacobs Mwambegele – Mwenyekiti wa Tume ya Taifa ya Uchaguzi, Mkurugenzi wa Tume ya Taifa ya Uchaguzi Ndg. Kailima Ramadhan na Ndg. Aretas James Lyimo – Kamishina Jenerali wa Mamlaka ya kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya.

Mheshimiwa Spika, mwisho lakini sio kwa umuhimu, napenda kumshukuru Katibu wa Bunge Ndg. Nenelewa Mwihambi, ndc kwa kuratibu vema shughuli za Kamati na Bunge kwa mujibu wa Katiba ya Nchi. Aidha, kiupekee nawashukuru Sekretarieti ya Kamati kwa kuratibu shughuli za Kamati na kufanikisha kukamilika kwa taarifa hii.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako tukufu likubali kujadili na kuidhinisha

Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025 kama yalivyowasilishwa na mtoa hoja.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha na ninaunga mkono hoja.

Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb

MWENYEKITI
KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE
YA UTAWALA, KATIBA NA SHERIA

03 Aprili, 2024